Chapter 5

bihar board class 10 sanskrit solutions भारतमहिमा

अभ्यासः

1 . मौखिकः एकपदेन उत्तरं वदत –
(क) के गीतकानि गायन्ति ?
(ख) एषां कः प्रसन्नः ?
(ग)इयं निर्मला मातृभूमिः कीदृशी अस्ति ?
(घ)अस्मदीया भारतीया धरा कीदृशी अस्ति ?
(ङ) अस्माभिः सदा किं पूजनीयम् ?

उत्तरम्-
(क) देवाः
(ख) हरिः
(ग)वत्सला
(घ)विशाला
(ङ)भारतम्

2.स्वमातृभूमिविषये द्वे वाक्ये वदत ।
उत्तरम्-
(क) अस्माकं मातृभूमिः विशाला , निर्मला , वत्सला चास्ति ।
(ख) अत्र सर्वेजना : एकत्वभावं बहन्तः वसन्ति ।

लिखितः
1 . एकपदेन उत्तरं लिखत –
(क) देवा : कानि गायन्ति ?
(ख) जनैः कीदृशं जन्म लब्धम् ?
(ग) विशाला धरा का ?
(घ)जगद् गौरवं किं वर्तते ?
(ङ)समेषां जनानां का भवेत् ?

उत्तरम्-
(क) गीतकानि
(ख) मुकुन्दसेवौपायिकम्
(ग) भारतभूमिः
(घ) भारतवर्षम्
(ङ) देशभक्तिः

2 . पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत –
(क) अस्माकं भारतीया धरा कीदृशी अस्ति ?
(ख)भारतीया धरा कैः काभिः च सेविता ?

evidyarthi

(ग) धर्म – जाति प्रभेदैः विभिन्नाः जनाः किं वहन्तः वसन्ति ?
(घ)के वारंवार भारते जन्म गृह्णन्ति ?
(ङ) सर्वेषां जनानां देशभक्तिः कीदृशी भवेत् ?
(च)भारतभूमिः कीदृशी अस्ति ?
(छ) भारताजिरे जन्म लब्धं स्पृहा केषाम् अस्ति ?

उत्तरम्-
(क) अस्माकं भारतीया धरा निर्मला वत्सला च अस्ति ।
(ख) भारतीया धरा सागरैः पर्वतैः निर्झरैः वहन्तीभिः अपगाभिः च सेविता ।
(ग) धर्म – जाति प्रभेदैः विभिन्नाः जनाः एकत्वभावं वहन्तः वसन्ति ।
(घ) देवाः वारंवारं भारते जन्म गृह्णन्ति ।
(ङ) सर्वेषां जनानां देशभक्तिः सदा आवर्जनीया परादर्शरूपा च भवेत् ।
(च)भारतभूमि : निर्मला वत्सलाच अस्ति ।
(छ) भारताजिरे जन्म लब्धं स्पृहा देवानां अस्ति ।

3 . मञ्जूषायां लिखितपदानां समुचितप्रयोगं कृत्वा –
उदाहरणम्- अनुसृत्य पञ्च वाक्यानि रचयत –
रामेण , श्यामेन , लतया , सीतया , हिमांशुना , शिशुना , गीता , ग्रन्थः , कार्यम् , पत्रम् , रामायणम् , चित्रम् , लेखनीयम् , दर्शनीयम् , पठनीयम् , स्मरणीया , पठनीयः , करणीयम् ।
उदाहरणम् – रामेण पत्रं लेखनीयम् ।

उत्तरम्- (क) श्यामेन रामायणम् पठनीयम् ।
(ख) लतया चित्रम् दर्शनीयम् ।
(ग)सीतया गीता स्मरणीया ।
(घ) हिमांशुना कार्य करणीयम् ।
(ङ) शिशुना ग्रंथः पठनीयः ।

4 . उदाहरणम् अनुसृत्य निम्नाङ्कितपदानां कृते विलोमपदानि लिखत-
उदाहरणम् ” धन्याः ” इतिपदस्य विलोमपदम् – अधन्याः

प्रश्नाः		उत्तरम्
(क)सुरः	–	
(ख)पूजनीयम्	–	अपूजनीयम्
(ग) भारतीया	–	अभारतीया
(घ) शोभनम्	–	अशोभनम्
(ङ)प्रसन्न.	–	अप्रसन्नः
(च) प्रसिद्धम्	–	अप्रसिद्धम्
(छ) शुभा	–	अशुभा
(ज) लब्धम्	–	अलब्धम्
(झ) गौरवम्	–	अगौरवम्
(ञ) रम्यरूपा	–	अरम्यरूपा

https://www.evidyarthi.in/

5 . उदाहरणम् अनुसृत्य रेखाङ्कितानां स्थाने विलोमपदानां प्रयोगं कृत्वा वाक्यानि रचयत ।

उदाहरणम् – ये पुण्य कुर्वन्ति ते धन्याः भवन्ति ।
उत्तरम्
ये पापं कुर्वन्ति ते अधन्याः भवन्ति ।
(क) ये सज्जनाः सन्ति ते शोभनं कार्य कुर्वन्ति !
(ख)पुरा गङ्गा निर्मला प्रवहति स्म ।
(ग)वाटिका सपुष्पवृक्षैः रम्या प्रतिभाति ।
(घ) धर्मात्मा अस्मामिः पूजनीयः ।
(ङ)सद्व्यवहारेण मनसि शान्तिः प्रवर्धते ।

उत्तरम्–
(क) ये दुर्जनाः सन्ति ते अशोभनं कार्य कुर्वन्ति । (ख) अधुना गङ्गा मलीना प्रवहति स्म ।
(ग) वाटिका पुष्पविहीनवृक्षैः अरम्या प्रतिभाति ।
(घ) अधर्मात्मा अस्मामिः अपूजनीयः ।
(ङ)दुर्व्यवहारेण मनसि अशान्तिः प्रवर्धते ।

evidyarthi

https://www.evidyarthi.in/